

ἀνακουφίσωτι. Μόνοι οἱ ἐπισκεφθέντες ἐν καιρῷ νυκτὸς τῆς ἐσχάτης τάξεως καταρώγια καὶ ἰδόντες τοὺς ἀλήτας τοὺς κοιμωμένους παρὰ τὰς ἀσβεστοκαμίγους δύνανται νὰ ἐκτιμῶσι τὴν πληθὺν τῶν εἰς τὰς περιπετείας τῶν ἀγίων ἐγκαταλειμμένων πρεσβυτῶν, ὧν ἡ ὑπαρξίς εἶνε ὄντως ἀξιολογώτατος. Ὁ παρισίνος λαὸς δὲν εἶνε μειλίχως πρὸς τοὺς γέροντας. Διερχόμενος ποτὲ τὴν Cité D'Or μετὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς Δημοσίας Ἀγαθηεργίας, εὗρον ἐντὸς ἀλλοῦ οἰκήματος κατοικοῦμένου ὑπὸ πτωχῶν δυστυχῆ ἡλικίας ἀνωτέρως τῶν 75 ἐτῶν, ὅστις ὠχρὸς, μὲ χεῖρας κατεσκληκυίας, μόλις διὰ ῥάκους κεκαλυμμένος, ἐκείτο οὐκ ὀκνῶν κατὰ γῆς καὶ ἐστῆριζεν τὴν ῥάχην ἐπὶ τοῦ τοίχου ἔχων γυμνὴν τὴν κνήμην του, ἣν διεβίρωσκεν ἔλκος. Ἀπέτεινα ἐπιτίμησιν ἀρκούντως αὐστηρὰν πρὸς τὸν υἱόν του, ὅστις μοι ἀπήντησεν: «Αὐτοὶ οἱ γέροντες εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσι· καταναλίσκουσι καὶ δὲν παράγουσι». Ὑπάρχουσι χιλιάδες τοιούτων δυστυχῶν εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν ἡμετέρων οἰκιῶν. Δὲν ἐπαρκοῦσιν ἡ Σαλπεντρίερ καὶ τὰ Βισέτρ, οὔτε αἱ 700 χιλιάδες φράγκων, ἃς ἡ Δημοσία Ἀγαθηεργία διανέμει κατ' ἔτος εἰς τοὺς ἐνδεεῖς γέροντας, οὔτε τὰ ὑπάρχοντα καταφύγια καὶ ἀσυλα καὶ ἡ ἀνεξάντητος τῶν ἰδιωτῶν ἐλεημοσύνη, πολλὰς δὲ τὸ γῆρας ζητεῖ ἀντιλήψιν καὶ δὲν εἰσακούεται.

Ἐὰν αἱ Μικραὶ Ἀδελφαὶ τῶν Ἀπόρων, αἵτινες ἐπιποθοῦσι νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν ἐλεήμονα αὐτῶν ἐνέργειαν, εἶχον εἴκοσι καταστήματα ἐν Παρισίοις, πολλοὶ ἄποροι γέροντες ἤθελον δυνηθῆ νὰ κοιμῶνται ἐπὶ κλίνης, νὰ τρώγωσι κατὰ κόρον καὶ νὰ ἀποθηήσκωσιν ἐν εἰρήνῃ, πᾶσαν ἀποβαλόντες ὀργὴν καὶ πιστεύοντες εἰς κόσμον βελτίονα. Θέλει ἄρα γε πραγματωθῆ ἡ εὐχὴ μου αὕτη; Δὲν εἶνε ἀπίθανον. Ὅταν βλέπωμαι καὶ τὴν παρήγαγε τὸ ὑπερῶν τοῦ Σαιν Σερβάν, διακούμεθα νὰ ἐλπίζωμεν τὰ πάντα.

Ὡς εἶδομεν, τὸ ἴδρυμα εἶνε γόνιμον. Τὸ διέπον αὐτὸ πνεῦμα τῆς ἐθελουσίας μετέδωκεν αὐτῷ δύναμιν ἀκατανίκητον, εἶνε δὲ τὸ μόνον δυνάμενον νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα, διότι οὐδέποτε ἀμφιβάλλει περὶ ἑαυτοῦ καὶ ἀντλεῖ τὴν ἰσχύν του ἐν τῇ ἰδίᾳ οὐσίᾳ.

Τὸ λησμονεῖν ἑαυτοὺς περὶ τῶν ἄλλων φροντίζοντας, ἐν αὐτῇ τῇ πράξει τῆν τῆς πράξεως ἀμοιβὴν εὐρίσκοντας καὶ οὐδὲν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ζητοῦντας, δίδοντας δὲ αὐτοῖς τὰ πάντα, τὸ ἐμπιστευέσθαι διὰ τὰ ἐπίλοιπα τῇ θεῷ προνοίᾳ καὶ διαγίνει ἐν πενίᾳ τὸν βίον, οὐδενὸς δὲ φειδεσθῆναι πόνου πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀληθδῶν τοῦ πλησίον, τὸ περιθάλλειν τοὺς δυστυχεῖς πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος, οὐχὶ δὲ ἵνα ὦσιν εὐγνώμονες, τὸ ἀφοσιουέσθαι μέχρι περιφρονήσεως τῶν κοινωνικῶν ἐθμοτυπιῶν, εἶνε ἔργον ἀρετῆς ἀπλοκαρδούς, ἣτις μόνῃ ἴσως παρέχει τὴν ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίαν. Ἐθεώρου μισρὰν Ἀδελφὴν τῶν Ἀπόρων, ἐκτελοῦσαν ἐργασίαν λιαν ἐπίπονον. Ἐπὶ τοῦ προσώπου μου εἶδε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοι ἐπροξέτει, καὶ μοι εἶπε: « Μὴ μᾶς λυπεῖσθε, κύριε, τὴν ἀγῆνην μερίδα ἐξελεξάμεθα ».

(Μετὰφρασις ΕΔΙΘΗΣ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ)

1. Ἐπίσημος ὑπηρεσία ἐν Παρισίοις, ἀσχολουμένη εἰς τὴν περιθάλλειν τῶν ἀπόρων καὶ συντηροῦσα τὰ πλείεστα τῶν Παρισίων νοσοκομείων.

Ἡ ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετὰφρασις Π. Γ. Φέμπου].

Συνέχεια: ἴδε προηγουμ. φύλλον. κρῆσαι νῦν

Μετ' οὐ πολὺ αἱ ὑποθέσεις τῆς Τριανταφυλλίας ἀπεπερατώθησαν· τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς τῆς ἔμειναν τελεία αὐτῆς ἰδιοκτησία, διότι δὲν ἦτο πιθανόν ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ ποτὲ ὁ πατὴρ των νὰ τα ζητήσῃ. Ἡ θεῖα των λοιπὸν ἀπεφάσισε νὰ τα τοποθετήσῃ εἰς ἀπομακρυσμένους τινὰς συγγενεῖς, οἵτινες συγκατετίθεντο νὰ ἀναλάβωσι τὴν συντήρησιν τῶν παιδιῶν ἐπὶ μνησίᾳ ἀπόζημίωσει.

Τὸ πρεσβύτερον ἐφαίνετο ἔχον κλίσιν εἰς τὴν κηπουρικὴν καὶ εἰς τὰ ἀγροτικὰ ἔργα, θὰ ἐγένετο λοιπὸν ἀξιόλογος γεωργός· τὰ δύο δὲ ἄλλα ἦσαν πολὺ μικρά, ὥστε νὰ μεριμνήσῃ τις περὶ τοῦ μέλλοντος ἐπαγγέλματός των.

Ἡμέραν τινὰ τῆς ἐπιούσης ἐβδομάδος αἱ δύο γυναῖκες καὶ ἡ Μαρκέλλα ἐπανῆλθον εἰς Παρισίους καὶ κατέλυσαν εἰς τὸ πενιχρὸν οἶκημα τῆς κυρᾶ Ζαλίνης, ἣτις ἦτο τοῦ λοιποῦ τὸ κέντρον τῶν ὑπάρξεων αὐτῶν, αἵτινες καὶ τοὶ ὅλως διάφοροι, ἦσαν ὅμως τοσοῦτον ἠνωμένοι.

Ἡ Μαρκέλλα ἐφόρει πένθιμον φόρεμα. Ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ εἰς αὐτὴν προωρισμένου χρημάτος ὑπὸ τῆς εὐεργετίδος αὐτῆς ἐγένετο πρὸς ἀγορὰν τοῦ μαλλίνου τούτου μέλανος φορέματος, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἀναμνησθῇ τὴν Μαρκέλλαν ἐπὶ τινὰ ἐτι χρόνον τὴν ἀνεξάλειπτον μνήμην τῆς προσφιλοῦς τεθνεώσης. Τὴν δ' ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν τὸ πένθος τοῦτο τὸ ταπεινόν, τὸ σχεδὸν πενιχρὸν, ἐκομίσθη πρὸς τὴν κορασίδα, ἐπορεύθη μετὰ τῶν δύο φίλων τῆς γυναικῶν πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς μακαρίτιδος. Ἡ εὐλαβὴς αὕτη πορεία εἶχε καταστῆ εἰς τὴν Μαρκέλλαν ἀνάγκη ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων.

Ἡ οἰκία ἦτο κλειστή, τὰ παράθυρα κλειστά, ἡ κιγκλιδωτὴ θύρα κεκλεισμένη διὰ μοχλοῦ. Ὁ κύων τῶν ἀδελφῶν Βρεῶ ὑλάκτησε μεγάλη τῇ φωνῇ ἀναγνωρίσας τὰ βήματα τῶν παλαιῶν φίλων του. Ἡ μαγειρίσα ἤρχετο καὶ τῷ ἔδιδε τροφὴν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐκρίνειν ὅτι ἔπρεπεν ὁ κύων νὰ φάγῃ ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ὑπὸ πείνης. Καίτοι ἕνεκα τῆς συνεχῆς ταύτης νηστείας εἶχε γίνῃ εἰς ἄκρον ἰσχνός, ἀλλ' ὅμως τὸ ἐν τῇ κυνικῇ καρδίᾳ του φιλικὸν αἰσθημα δὲν τον εἶχεν ἐγκαταλίπῃ, καὶ ἐξέβαλε κραυγὰς θρηνώδεις ἀναγνωρίζων τὸ μάταιον τῶν προσπαθειῶν του ἵνα ἔλθῃ πλησίον τῆς Μαρκέλλας.

Αὕτη δὲ παρετήρει τὴν οἰκίαν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν μεστοὶ δακρῶν συκρατομένων. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ εἶχε διέλθῃ τὰ εὐδαίμονα ἔτη

τοῦ βίου της, ὧν ἡ ἀνάμνησις θά τη ἦτο παραμυθία τῶν ἀθλίων ὥρων ἃς ἔμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ διέλθῃ. Πᾶν ὅ τι ἔμαθε καλόν, ὠφέλιμον, πᾶν ὅ τι ἠσθάνθη γενναίον συνεκεντροῦτο ἐκεῖ, μεταξύ τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἐγκαταλειμμένων τοίχων. Ἐκεῖ ἦτο τὸ χαριέστατον δωμάτιόν της ἐν ᾧ εἶχε διέλθῃ παρά τῇ φίλῃ της τὴν ὑστάτην πένθιμον νύκτα. Τί τα ἔκαμαν τὰ ἐπιπλα τῆς κυρίας Ἐρμίνης, τὰ κομψὰ ἐκείνα καὶ ἐπιμελελημένα ἐπιπλα, ἅτινα ἡ δύσμοιρος γυνὴ τοσοῦτον ἠγάπα; Ἢ ἐπωλήθησαν, βεβαίως, ἢ μᾶλλον θὰ ἀπεκομίσθησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, διασκορπισθέντα τῆδε κακείσε, τὰ βαρύτιμα ἐκείνα βαλενθιανὰ τρίχαπτα, τὰ μικρὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰ εὐμορφα τὰ μαντήλια... καὶ τὰ μυστικὰ χαρτιά, αἱ κίτρινα ἐκείνα ἐπιστολαὶ ἃς ἡ κυρία Ἐρμίνη ἀνεγίνωσκεν ἐκ διαλειμάτων, ἵνα συντηρῇ ἐν τῇ προσφιλεῖ γηραιᾷ καὶ φαντασιώδει καρδίᾳ της τὴν θερμότητα τῶν συγκινήσεων τῆς νεότητός της.

Τινὲς τῶν ἀνθρώπων προβαίνοντες εἰς τὸν βίον ἀποθέτουσι μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸ φορτίον τῶν πλαιῶν αὐτῶν ὄνειροπολήσεων, προσπαθοῦντες νὰ ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῆς ψυχῆς των τὴν ἐπιμένουσαν λυπηρὰν μνήμην τῆς ἀπατηθείσης ἀγάπης των, τῆς παραγνωρισθείσης ἀφοσιώσεώς των. Λησμονοῦσιν ὅσον δύνανται, ἵνα ἔχωσι τὸ πνεῦμα μᾶλλον καθαρὸν καὶ ἐλεύθερον, ἵνα βαδίζωσι πρὸς τὸ τέρμα μετὰ πλείονος εὐσταθείας καὶ πεποιθήσεως, ἵνα ἔχωσι πλείονα κάρων νὰ ζήσωσιν ἐν τῷ παρόντι προπαρασκευάζοντες τὸ μέλλον. Ἄλλοι δὲ τοῦναντίον συγκρατοῦνται στερεῶς ἀπὸ τῶν ἀνεκτελέστων αὐτῶν ὄνειρων, ζῶσι διὰ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἐρώτων, παραμένουσι παρά τὰς πρῶην ἀγάπην αὐτῶν φιλίας καὶ ἀείποτε πρὸς τὰ ὀπίσω χωροῦντες, κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς πρὸ τοῦ ὀφισταμένου παρόντος, ἵνα ζήσωσιν ἐν ταῖς ἀναμνήσεσι τοῦ παρελθόντος!

Τινὲς τῶν δύο τούτων εἶνε οἱ εὐδαιμονέστατοι; Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφανθῇ, διότι ἕκαστος γινώσκει τὰ δεινὰ του ὡς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξάλειψως αὐτῶν. Οἱ μὲν διὰ τῆς ἐνεργείας, οἱ δὲ διὰ τοῦ ὕπνου! — Ἄλλ' ὅπως ἄνευ ὄνειρων εἶνε θάνατος πρῶτος; ὄνειρῶντος λοιπὸν τὸ πάλαι ποτὲ ὑπάρξαν... Ἡ κυρία Ἐρμίνη ἦτο ἐκ τῶν δευτέρων τούτων. Ἡ ἔλευσις τῆς Μαρκέλλας εἶχε κομίσῃ νέον τι στοιχεῖον ὑπάρξεως, ἀλλ' αὕτη ἐμμένουσα εἰς τὰ ὄνειρά της, οὐδέποτε ἔπαυσε διανοομένη πῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ τῇ Μαρκέλλᾳ βίον εἰρηνικόν, καὶ ὅμως κατελήφθη ὑπὸ τοῦ θανάτου πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιόν της.

Θὰ προετίμα βεβαίως νὰ ἐγίνωσκεν ὅτι μένουσιν εἰς χεῖρας τῆς κορασίδος πάντα τὰ πολύτιμα ἢ μὴ πράγματα, ἅτινα ὅμως αὕτη ἐθεώρει ἀνεκτίμητα, τὰ κοσμοῦντα τὰς ἀναριθμήτους αὐτῆς σκευοθήκας, τὰς ἱματιοθήκας, τὰ κυλικεῖα,

τὰ ράφια τῆς οἰκίας, ἧτις ἦτο ἤδη κενὴ καὶ κλειστή. Ἡ εὐλαθὲς χεὶρ τῆς μικρᾶς ἠθελεν ἀπομάξῃ ἐπιμελῶς τὴν κόριν τούτων τῶν ἀναμνήσεων. Σεβομένη τὰ παιδαριώδη ἐκείνα καὶ ἀσημαντὰ ἀθύρματα, ὧν κατὰ μεστος ἦτο ἡ οἰκία, θὰ ἐσέβητο ὅτι ἀγαπητὸν εἶχεν ἡ φίλη της. Ποῦ ἐπέταξαν πάντα ἐκείνα τὰ παμπάλαια καὶ εὐθραυστα πράγματα; Τοῦτο ἠρώτα καθ' ἑαυτὴν ἡ Μαρκέλλα παρατηροῦσα τὰ κλειστὰ παράθυρα.

— Ἐλα, παιδί μου, πᾶμε, εἶπεν ἡ κυρὰ Ζαλίνη ἀπομένη ἐλαφρῶς τοῦ ὤμου της.

— Ποῦ; ἠρώτησεν ἡ Μαρκέλλα.

— Εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

Ἦπήκουσεν ἡ Μαρκέλλα. Ἐν τῷ νεκροταφεῖῳ ἦτο τὸ λείψανον τῆς Ἐρμίνης; ἀλλ' ἡ μικρὰ φίλη της, δὲν το εἶδεν ἐκφερόμενον... αὕτη θὰ ἐθεώρει πάντοτε τὸν τάφον τῆς Ἐρμίνης ὡς τι σύμβολον, ὡς μῦθον διότι ὁ ἀληθὴς τάφος τῆς Ἐρμίνης, ἐν ᾧ ἀοράτως ἵπτατο ἡ ψυχὴ της, ἦς ὅμως ἡ Μαρκέλλα ἠσθάνετο κάλλιστα τὴν παρουσίαν, ὁ ἀληθὴς τάφος, λέγω, τῆς Ἐρμίνης ἦτο αὕτη ἡ κατοικία ἐν ἣ ἡ Μαρκέλλα συνέζη μετ' αὐτῆς.

Νὰ ἀγαπᾶσαι τόσο πολὺ ἐν τινὶ οἰκίᾳ, οἱ τοῖχοι αὐτῆς νὰ ἔχωσιν ἀκούσῃ τοσοῦτους καλοὺς καὶ γλυκεῖς λόγους, νὰ ἔχωσι φυλάξῃ τοσαύτην πίστιν καὶ πεποιθήσιν, ἀγάπην, ἀφοσιώσιν, καὶ ἔπειτα νὰ μὴ ἀπομείνῃ τίποτε ἐκ πάντων τούτων, νὰ ἔλθωσιν ἄλλοι κακοὶ καὶ σκληροὶ ἐν οἰκίᾳ ἐν ἣ διεβίωσαν πᾶσαι αἱ ἀρεταί, καὶ νὰ μὴ καταρρέωσιν οἱ τοῖχοι ἐξ ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐνόχων... τοῦτο δὲν ἠδύνατο ἡ Μαρκέλλα νὰ νοήσῃ.

Ἐφθασαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον πρὸ τοῦ νεοσκαφοῦς τάφου.

Οἱ κληρονόμοι μετὰ σπουδῆς ἕστησαν « ὅπως ὅπως » ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἐρμίνης μνημεῖον, ἀγοράσαντες αὐτὸ ἔτοιμον παρά τοῦ ἐργογλύφου τοῦ ἔχοντος τὸ ἐργαστήριόν του ἐκεῖ που πλησίον — ἐξαιρετος εὐκαιρία!, μνημεῖον παραγγελθὲν τίς σίδεν ὑπὸ τίνος κληρονόμου ἰδόντος ματαιωθείσας τὰς περὶ κληρονομίας προσδοκίας του, καὶ πληρωθὲν τὴν πρώτην φορὰν κατὰ τὸ ἤμισυ τῆς ἀξίας του, ἠδύνατο ἡδὴ νὰ παραχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐργογλύφου εὐθηνά. Καὶ ἐκείνοι τί εἶχον νὰ χάσωσιν; ἀντὶ διακοσίων πεντήκοντα φράγκων « ἔκαμαν τὴν δουλειάν των » καθὼς μάλιστα καὶ ἡ τιμὴ τοῦ μαρμάρου « εἶνε φωτιά »!

Ἡ Τριανταφυλλιά ἐθρήνηε χύνουσα θερμότεα δάκρυα, ἡδὴ μόλις αἰσθανθεῖσα τὴν στέρησιν τῆς ἀγαθῆς κυρίας της. Συλλογιζομένη δὲ ὅτι πᾶν ὅ τι ὑπελείπετο ἐκ τῆς Ἐρμίνης ἔκειτο ὑπὸ τὸν σωρὸν ἐκείνον τῶν πετρῶν, συνεταράσσετο μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς καρδίας της.

— Ἄν της ἐφύτευαν κἄνε μου λουλούδια, ἐ-

λεγε μετὰ λυγμῶν ἢ δύσμοιρος γηραιά κόρη κατατεθλιμμένη.

Ἄλλ' ἢ κυρὰ Ζαλίνη οὐδὲν εἶπε, διανοουμένη ὅτι τὰ ἄνθη μαρτυροῦσι διηνεκῇ μέριμναν καὶ ἀπαιτούσι νὰ ἀνανεῶνται συνεχῶς, ἐν ᾧ μὲ ἕνα ἐκεῖ σωρὸν λίθων ἀπαλλάσσεται τις ἀπαξ διὰ παντὸς ὀχληρῶν φροντίδων, ὧν ἡ παραμέλησις παρέχει ἀφορμὴν εἰς τοὺς διαβάτας νὰ λέγωσι διερχόμενοι πρὸ τοῦ τάφου: Τὴν καίμενην τὴν ἐλησμόνησαν!

Ἐρραναν λοιπὸν τὸν τάφον τῆς Ἐρμίνης αἰ εὐσεβεῖς γυναῖκες δι' ἀνθέων, ταπεινῶν ἡρανθέμων λευκῶν τοῦ Ἀπριλίου, καὶ ἐξῆλθον τοῦ νεκροταφείου περίλυποι κατευθυνόμενοι πρὸς τοὺς Παρισίους.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὁ Ῥοβέρτος Βρεῶ κατέβη τῆς ἀμάξης πρὸ τῆς κιγκλιωτῆς θύρας τῆς κατοικίας του. Ἡ μαγείρισσα μαθοῦσα τηλεγραφικῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ κυρίου της, ἴστατο πρὸ τῆς θύρας εἰς ἄκρον περιποιητικῆ ἀλλὰ καὶ περίλυπος. Ὁ νέος ἐβόηθησε τὸν πατέρα του νὰ καταβῆ, περιτετυλιγμένον διὰ σκεπασμάτων ῥιγοῦντα καὶ τρέμοντα, μόλις βαδίζοντα, καὶ τον ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ προσοχῆς πολλῆς καὶ φιλοστοργίας. Ὁ ἀσθενὴς ἐκάθισεν ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἐπὶ τινος ἑδρας, περιέβλεψε κύκλῳ του, ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκλαυσε κρύφας τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν του.

Ταυτοχρόνως ἦλθε καὶ ὁ Ἰούλιος λαβὼν ἕκτακτον ἄδειαν ἐξόδου. Τὰ τρία ταῦτα δυστυχῆ ὄντα συνηνώθησαν ἐν μιᾷ περιπτύξει καὶ ἐπὶ πολὺν ὥραν ἔμειναν ἐνηγκαλισμένα. Ἡ κυρία Βρεῶ εἶχεν ἀποθάνῃ καὶ ἡ οἰκογένεια δὲν εἶχε πλέον ἄγγελον φύλακα.

Ἐξαντλήσαντες τὴν πρώτην τῆς λύπης ὀρμὴν, ἀπέτειναν πρὸς ἀλλήλους μυρίας ἐρωτήσεις.

— Καὶ ἡ Ἐρμίνη; ἠρώτησεν ὁ κ. Βρεῶ.

— Σὰς ἄφησε χρόνους, ἀπεκρίθη ἡ μαγείρισσα, φέρουσα πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς της περίλυπος τὸ ἄκρον τῆς ποδιάς της.

— Ἄμ' ἡ Μαρκέλλα; ἠρώτησεν ὁ Ῥοβέρτος ἐγείρων αἶφνης τὴν κεφαλὴν.

— Ἐχάθηκε, κύριε Ῥοβέρτε, κανεὶς δὲν ζερεῖ τί ἀπόγινε.

— Μὰ σὺ δὲν ἦσουν ἐδῶ; εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος. Δικαίᾳ δὲν ἦλθεν ἐδῶ;

— Ἐκείνην τῇ στιγμῇ ἡμουν βγαλμένη ὄζω, ἀπεκρίθη ἡ ἄπιστος θεράπαινα κάτω νεύουσα τοὺς ὀφθαλμούς. Ποιὸς ξερεῖ τί της ἦλθε τῆς Μαρκέλλας κ' ἔφυγεν ἄξαφνα χωρὶς νὰ δώσῃ εἰδησιεὶ σὲ κανένα.

Ὁ Ῥοβέρτος τὴν εἶδε μετὰ δυσαρεστήσεως. Ὅσον μακρὰ καὶ ἂν εἶνε ἡ ὑπομονή, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀνοχή, ἐπέρχεται ὅμως στιγμὴ καθ' ἣν τὸ καθ' ὑπερβολὴν πλήρες ποτήριον ἐκχειλίζει.

— Θὰ τα ξεκαθαρίσωμεν αὐτὰ ἀργότερα, εἶπε. Πατέρα, ἔχετε ἀνάγκη ἀναπαύσεως, ἐλάτε νὰ σας βάλωμεν νὰ πλαγιάσετε, θὰ καθίσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ κοντὰ σας.

Ὁ κ. Βρεῶ δὲν ἀντέτεινε· διότι ὅλη αὐτοῦ ἡ δύναμις, ὅλη ἡ ζωηρότης ἤδη καταβεβλημένοι ὑπὸ τῆς προσβαλούσης αὐτὸν παραλυσίας, εἶχον ἤδη συνταφῆ μετὰ τῆς προσφιλοῦς γυναικὸς του ἐκεῖ κάτω ὑπὸ τὰς πορτοκαλέας τῆς Νικαίας. Δοιπὸ ἀπεκοιμήθη μετ' οὐ πολὺ καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ταξειδίου καὶ τῆς συγκινήσεως.

— Τί νὰ σημαίνουν ἄρα γε ὅλ' αὐτὰ; ἠρώτησεν ὁ Ἰούλιος τὸν Ῥοβέρτον, ὅτε κατέβησαν κακκαλιπόντες τὸν πατέρα των νὰ ἀναπαυθῆ.

— Τίποτε ἐγὼ δὲν ἐννοῶ, καὶ τι μυστήριον θὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ὑποβάλωμεν τὴν μαγείρισσαν εἰς τακτικὴν ἀνάκρισιν.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο παρευθὺς· καὶ ὁ Ῥοβέρτος οὐ τὸ ὄζυ πνεῦμα δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλανήσωσιν οἱ αἰ δῆποτε ὑπεκφυγαί, ἀνεγώρισεν ἐν βραχυτάτῳ ὅτι ἡ θεράπαινα ἦτο διαρκῶς σχεδὸν ἀποῦσα τῆς οἰκίας, ἥς ἡ φρουρησις εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς αὐτήν.

— Καὶ ἄφησε τὸν καίμενον τὸ σκύλο μου νὰ ψοφήσῃ τῆς πείνας, ἀνεφώνησεν ἀγανακτῶν ὁ Ἰούλιος, θωπεύων τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀξιολόγου ζώου ὅπερ τον παρετήρει δι' ὀφθαλμῶν σχεδὸν ἀνθρώπινων. Κύτταξέ τον ἔμεινε « πετσί καὶ κόκκαλο ». Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Μαρκέλλα θὰ τον ἔτρεφε. Ἐ; Παλληκαρᾶ, εἶν' ἀλήθεια; ποῦ εἶνε ἡ φίλη σου ἡ Μαρκέλλα;

Ὁ κύων εἰς ἀπάντησιν ἔσεισε τὴν οὐρὰν καὶ κκτηθύνθη πρὸς τὴν θύραν, προσκαλὼν τὸν κύριόν του νὰ τον ἀκολουθήσῃ.

— Λές νὰ τὴν εὕρῃ, Ῥοβέρτε; κ' ἔπειτα δὲν εἶνε καὶ παράξενον. Τί λές; δοκιμάζομεν;

— Μετὰ χαρὰς, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοβέρτος, ἀλλὰ φρονιμώτερον νομίζω εἶνε νὰ καταφύγωμεν πρῶτον εἰς ἄλλα μέσα. Τὸ καίμενον τὸ κορίτσι! Ἐχάσαμεν τὴν μητέρα μας, ἡμεῖς Ἰούλιε· ἀλλ' αὐτὴ ἔχασε συγχρόνως καὶ τὴν μητέρα της καὶ τὸν πατέρα της καὶ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως της!

— Τίς οἶδε τί ἀπέγινε; Ζῆ ἄρα γε ἀκόμη;

Ὁ κύων ἐπανελθὼν πλησίον τῶν κυρίων του, παρετήρησεν ἀμφοτέρους τοσοῦτον φαιδρῶς, τοσοῦτον ἐνθαρρυντικῶς, ὥστε οἱ νέοι ἐμειδιάσαν.

— Θὰ πολεμήσῃς νὰ τὴν εὕρῃς, Παλληκαρᾶ, εἶπεν ὁ Ἰούλιος, καὶ ἂν δὲν ἔγῃ κανένα προστάτην, θὰ τὴν κρατήσωμεν μαζί μας ἐδῶ. Θέλεις, Ῥοβέρτε;

— Ἀχ! ἐστέναξεν ὁ νέος, ἐγὼ βέβαια δὲν ἔχω εἰπῶ ὄχι!

Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης λοιπὸν ὁ μὲν Ἰούλιος ἐπα-

νῆλθεν εἰς τὸ λυκειόν του, ὁ δὲ Ῥοβέρτος ἐπορεύθη εἰς τοῦ γηραιοῦ ἱατροῦ, ἵνα παρ' αὐτοῦ πληροφορηθῆ περὶ τῆς σκοτεινῆς ἐτι ἱστορίας ταύτης.

— Ἡ Μαρκέλλα ἐχάθη, εἶπεν ὁ ἐξάιρετος ἀνὴρ, ἀλλ' ὁ πατὴρ της ἀνευρέθη.

— Ὁ πατὴρ τῆς Μαρκέλλας! Καὶ ἔχει πατέρα ἢ Μαρκέλλα!

Ὁ Ῥοβέρτος ἀπέμεινεν ἐκθαμβος, ἐκπληκτος... καὶ παρευθὺς σφοδρὰ τον κατέλαβε κατῆφριε. Ἐὰν ἡ Μαρκέλλα εἶχε πατέρα τί χρεῖαν εἶχε τῆς ἀφοσιώσεώς του;

— Σὰν νὰ σε δυσχερεστῆ τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ὁ ἱατρός πρὸς τὸν Ῥοβέρτον, παρατηρῶν αὐτὸν ὑπὸ τὰ δίοπτρά του.

— Ἐγώ; εἶπεν Ῥοβέρτος, τούναντιόν μάλιστα εἶμαι εὐτυχέστατος. Καὶ τί ἄνθρωπος εἶνε ὁ πατὴρ της;

— Εἶνε ἓνας ἀγριάνθρωπος, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ εἶνε καλῆς ψυχῆς. Ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταφάγη τοὺς κληρονόμους.

Καὶ διηγήθη ὁ ἱατρός τὴν σκηνὴν ἣτις συνέβη μετὰ τὴν κηδείαν.

— Καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον, παρετήρησεν ὁ νέος. Ἀλλὰ ἡ Μαρκέλλα τί ἀπέγινεν;

— Ἐπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τῆς κυρὰ Ζαλίνης, καὶ πιστεύω ὅτι ἔως τώρα θὰ ἐπέστρεψε. Ἡ Τριανταφυλλιά δὲν εἰμπορεῖ νὰ μὴ εὐρεθῆ. Ἡθέλησα κατ' ἀρχὰς νὰ στείλω τὸν Μονφόρτ νὰ ἐξετάσῃ, ἀλλὰ μ' ἐράνη ἄνθρωπος ὄχι πολὺ συμβιαστικοῦ χαρακτῆρος· πάντοτε φοβοῦμαι μήπως ὁ διαβολάνθρωπος αὐτὸς ἐκραγῆ σὰν κανένα βαρέλι πυρίτιδος.

— Ἐγὼ ἀναλαμβάνω, εἶπε ζωηρῶς ὁ Ῥοβέρτος. Καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν θὰ ἐνδιαφέρωμαι ἀμέσως ὅπως ἐνδιαφέρεται ὁ πατὴρ, θὰ εἶμαι πιστεύω ὑπομονητικώτερος... ὡς πρὸς τὴν προθυμίαν μου, εἰξεύρετε πόσῃ συμπάθειαν ἔχω πρὸς τὴν Μαρκέλλαν, καὶ πόσῃ ἐπιμέλειαν κατέβαλα διὰ νὰ ἀναπτύξω τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ ἐξάιρετον.

— Τὸ εἰξεύρω, ὑπέλαβεν ὁ ἱατρός, καὶ διὰ τοῦτο δὲν διστάζω νὰ σ' ἀναθέσω τὴν ὑπόθεσιν. Μόνον, φίλε μου, τὸν νοῦν σου, ὅσον εἰμπορεῖς φρόνιμα, μὴ βιασθῆς.

Ὁ Ῥοβέρτος εἶχε μεγίστην ἐπιθυμίαν νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν ἐξάιρετον Ἀσκληπιάδην, ὅτι ἱκανὸν ἦδη χρόνον ἀπώλεσεν, ἀλλ' ἐσιώπησε φοβηθεὶς μὴ τον λυπήσῃ καὶ ἀπῆλθε λαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς κυρὰ Ζαλίνης.

ΔΔ

Τὴν ἐπιούσαν ἡ Μαρκέλλα κατέβη περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν νὰ ἀγοράσῃ γάλα διὰ τὸ πρόγευμα. Ἐαρινὸς ἥλιος φαιδρὸς ἀπέστειλεν ἀκτῖνας πλαγίως ἐπὶ τῶν νεαρῶν φυλλαρίων τῶν δένδρων τῆς πλατείας Μονθολῶν. Οἱ θάμνοι εἶχον ἦδη ἱκανῶς αὐξηθῆ ἀφ' ἧς ἐποχῆς συνέπαιζεν ἐκεῖ

μετὰ τῆς Δουίζης Φαβροῦ. Ἡ κικλιδωτὴ θύρα τοῦ κήπου ἦτο ἀνοικτὴ, ὁ δὲ φύλαξ, — οὐχὶ ὁ αὐτὸς πλέον, — περιεπάτει ὑπὸ τὰς δένδροστοιχίας μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς ἐπιθεωρῶν τὰς συστάδας καὶ τὰς δένδροστοιχίας, ἀκολουθούμενος ἀπὸ δύο ἢ τριῶν σαρωτῶν ἔργον ἐχόντων τὴν καθαριότητα τοῦ κήπου. Ἰδοῦσα τὴν θύραν ἀνοικτὴν ἡ Μαρκέλλα κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κηπάριον.

Ἄλλοτε ποτε τακτικῶς ἐφοῖτα καθ' ἑκάστην, προσελκυσμένη ὑπὸ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης αἰσθήσεως τῆς ποσοῦτον ἰσχυρᾶς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παιδιῶν, καὶ ἐνόμιζε καθήκον αὐτῆς νὰ πορευθῆται καθ' ἑκάστην καὶ νὰ θεωρῆ τὸ θρανίον ἐφ' οὗ ἐξέπνευσεν ἡ μήτηρ της. Καὶ ἴσως μὲν δὲν ἦτο τὸ αὐτὸ θρανίον, ἀλλ' ἦτο ὅμως ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐστηριγμένα ἔχον τὰ νοῦτά του ἐπὶ τῆς αὐτῆς συστάδος καὶ σκιαζόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν πασχαλεῶν. Τότε ὑποκλέπτουσα μίαν στιγμὴν ἐκ τῆς παραγγελίας ἣν ἀπεστέλλετο νὰ ἐκτελέσῃ, εὔρισκε τὸν καιρὸν νὰ ἔρχηται, ἔστω καὶ μόνον εἰς τὴν γωνίαν τῆς δένδροστοιχίας, νὰ ρίπτῃ ἐν βλέμμα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐνθα συνετελέσθη τὸ δράμα τῆς ὑπάρξεώς της, ὅπερ ἔρριψεν αὐτὴν ὀρφανὴν «εἰς τοὺς πέντε δρόμους».

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ καθ' ἣν ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας μετὰ τῆς κυρὰ Ζαλίνης εἶχεν ἀμελήσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν εὐσεβῆ αὐτῆς πορείαν. Ἀλλὰ τὴν πρῶϊαν ταύτην διερχομένη πρὸ τῆς κικλιδωτῆς θύρας, διενόηθη ὅτι ἦτο ἔνοχος πολὺ, καὶ ὅτι ἐνεκα τῆς λύπης ἐπὶ τῇ στερήσει τῆς μακαρίτιδος Ἐρμίνης δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀληθινὴν μητέρα της. Τάφον δὲν εἶχεν ἡ μήτηρ της ὃν νὰ δύναται νὰ ἐπισκέπτηται ἢ κορασίε· εἰσῆλθε λοιπὸν εἰς τὸν κήπον κρατούσα τὸ δοχεῖον τοῦ γάλακτος καὶ ἐστάθη πρὸ τοῦ μοιραίου θρανίου.

Οὐδέποτε ἐτόλμησε νὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ θρανίου τούτου νομιζουσα ὅτι ἠθέλετο βεβηλώσῃ. Πλειστάκις εἶδεν ἐπ' αὐτοῦ γυναῖκας ῥαπτούσας ἢ πλεκούσας, παιδιά παίζοντα ἐν τῇ ἄμμῳ· ἀλλ' εἰς αὐτὰς τὸ θρανίον ἦτο ὅμοιον πρὸς πάντα τὰ λοιπὰ ἐν τῷ κήπῳ θρανία, καὶ δὲν ἦσαν ἔνοχοι. Καὶ ὅτε ἀπῆρχοντο ἐκ τοῦ κήπου καὶ εἶχε καιρὸν, ἀπεσπόγγιζε τὴν ἄμμον διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ποδιᾶς της, ἐξήλειψε τὰς κηλίδας καὶ ἀπῆρχετο ἔπειτα, κατεχομένη ὑπὸ ἀγάπης ἄμα καὶ σεβασμοῦ ὁποῖον αἰσθάνεται τις εἰσερχόμενος εἰς τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ἐκκλησίας.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ πάντα ἐν τῷ κήπῳ ἦσαν καθαρὰ καὶ ἄθρα, ὡς ἐὰν τὸ κηπάριον πρῶτην ἦδη φοράν ἤνοιξε τὰς θύρας τὴν πρῶϊαν ἐκείνην. Τὰ θρανία νεοβαφῆ, χάριν τοῦ ἀρχομένου Ἀπριλίου, ἐλαμπον ὡς πλάκες μετάλλιαι ἐστλωμέναι. Τὰ φύλλα τῆς τετραγωνίας καὶ τοῦ λιγυστικοῦ ἐστίλβον ὑπὸ τὴν πρῶϊνὴν δμῆλγην

καί εἰς σταγόνας λεπτάς συμπεπυκνωμένην κατὰ τὰ ἄκρα τῶν κλώνων. Ἡ ἄμμος νεωστὶ στρωθεῖσα ἔτριξε ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ κατηύφραινε τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τοῦ λαμπροῦ καὶ χρυσιζόντος αὐτῆς χρώματος. Καταληφθεῖσα ἡ Μαρκέλλα ἀκουσίως ὑπὸ τῆς συναισθήσεως ταύτης τοῦ ἔαρος τῆς τοσοῦτον ἰσχυρᾶς, ὥστε οὐδεὶς, μηδ' αὐτῶν τῶν δυσκόλων ἀνθρώπων ἐξαιρουμένων, δύναται νὰ μείνῃ ἀδιαφορὸς, εἰσῆλθε κατεχομένη ὑπὸ ἀλοκότητος αἰσθήματος προσδοκίας καὶ συγκινήσεως.

Τὸ θρανίον ἐκεῖνο τὸ ἀπὸ τοσοῦτων ἐτῶν ἄλλαν, ἐμελλεν ἄρ' ἂν γέ ποτε νὰ λαλήσῃ; ἐμελλέ ποτε καταληφθεῖσα ὑπὸ εὐεργετικῆς τιнос παραισθήσεως νὰ ἐπανίδῃ τὸ σκιεροῦ χρώματος φόρεμα ὅπερ ἐφόρει ἡ μήτηρ της, τὸ ἐπανωφόριον, οὐ τὸ χρῶμα τῶν πτυχῶν ἧτο τετριμμένον καὶ ἐσθεσμένον, τὸ ταπεινὸν ἀχύρινον αὐτῆς κάλυμμα, ἐνδυμασίαν πενιχράν, ἧς τὰ καθ' ἕκαστα ἦσαν ἀνεξίτηλα ἐγκεχαραγμένα ἐν τῇ παιδικῇ μνήμῃ της; Ἐν ᾧ δὲ ἐβιάζον ἐπὶ ἀτραποῦ ἐλικοειδοῦς, ἐπίτηδες οὕτω κατεσκευασμένης, ἵνα δύναται τις ἐν μικρῷ διαστήματι νὰ βαδίξῃ ὅσον οἶόν τε πλείονα βήματα, ἐνόμιζεν ἡ νεάνις ὅτι κατὰ τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ ἐμελλε νὰ ἴδῃ τὴν προσφιλεῖ μορφήν, ἣν διέσωζεν ἐν τῷ πνευματί της διὰ τεραστίας προσπαθείας τῆς τε μνήμης καὶ τῆς θελήσεως αὐτῆς.

Ἐλθοῦσα εἰς τὴν λίαν γνωστὴν γωνίαν, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐστάθη ἀμηχανοῦσα κατὰ τὴν πρωϊνὴν ἐκείνην ὥραν ἐπὶ τοῦ θρανίου της ἐκάθητο ἄνθρωπος τις. Παρατηρήσασα μετὰ τιнос προσοχῆς αὐτόν, ἀνεγνώρισεν ὅτι ὁ ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἀναπαυόμενος περίλυπος καὶ καταπεπνημένος ἀνὴρ, ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὃν εἶδεν ἐσπέραν τινὰ ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὀμοιοίας. Ἀκούσας ὁ Μονφόρτ τὸ ἐπὶ τῶν χαλίκων βήμα τῆς Μαρκέλλας, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ἀνεγνώρισε καὶ αὐτός.

Ἡ παράδοξος αὐτῶν συνάντησις παρὰ τὴν δεξαμενὴν δὲν ἦτο ἐκ τῶν εὐκόλως λησμονουμένων. Ὁ Σίμων ἀπὸ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς Παρισίους οὐδεμίαν ἡμέραν παρέλιπε χωρὶς νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κῆπον ἐν ᾧ ἀπέθανεν ἡ γυνὴ του, ἤρχετο δὲ ἐλκόμενος τρόπον τινὰ ὑπὸ μαγγανείας τινός. ἤρχετο, ὡς καὶ ἡ Μαρκέλλα, ὡς θὰ ἤρχετο εἰς τὸν τάφον τῆς Μαρίας, ἐὰν ἡ Μαρία εἶχεν ἴδιον τάφον. Καὶ δὲν ἐγίνωσκε μὲν ἀκριβῶς τὸν τόπον ἐνθα ἐκείνη ἀπέθανεν, ἀλλὰ προσεπάθει νὰ τον μαντεύσῃ καὶ νὰ ἀναπαραστήσῃ κατὰ διάνοιαν τὴν ἀπότομον καὶ τραγικὴν λύσιν τῆς ἀτυχούς ἐκείνης ὑπάρξεως.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὁ Σίμων καὶ ἡ Μαρκέλλα ἠτένισαν πρὸς ἀλλήλους. Ἡ κόρη δὲν εἶχε μάθῃ ἀκόμη νὰ ταπεινώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς ἀνευ τινός λόγου ἀνεγίνωσκε λοιπὸν ἐν τῷ βλέμματι τοῦ ἀνδρός ἐκεῖνου μυρίας ὄσας ἐρωτήσεις συγκεχυμένας,

μυρίας ὄσας ἀμφιβολίας, ἠσθάνετο ὅτι αὐτὴ διέφερεν ἐκείνῳ καὶ ἐκεῖνος διέφερεν αὐτῇ. Δὲν ἦτο παράξενον ὅτι οὐδόλως πρότερόν ποτε ἰδόντες ἀλλήλους, δις ἤδη ἐν ἡμέραις δεκαπέντε εὐρίσκοντο ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἐν περιστάσει οὐχὶ κοιναῖς;

Ἐν τούτοις αὐτὴ δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ τινὰ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρανίου της κατὰ τὴν ὥραν ταυτην καθ' ἣν συνήθως ἦτο ἐρημον, νομίζουσα ὅτι θὰ ἐβέβηλοῦτο ἡ ἐνδόμυχος προσευχὴ της παρόντος ξένου. Ἐκαμψε λοιπὸν τὴν γωνίαν καὶ ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν της· ἀλλὰ πρὶν ὅμως ἐξαφανισθῆ ἀπέβλεψεν ὀπίσθεν της ἅπαξ ἔτι... Παρευθὺς δὲ ὁ Σίμων ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ θρανίου βιαίως, ἐκπληκτος καὶ ἐκστατικός:

— Μαρία! ἀνεφώνησε γεγωνίζων τῇ φωνῇ.

Ἡ Μαρκέλλα ἐστάθη ἐκστατικὴ καὶ αὐτὴ καὶ τον παρετήρησε διαστάζουσα. Παράφρων ἦτο ἄρ' ἂν γέ ὁ δύσμοιρος ἐκεῖνος, ὁ τοσοῦτον περίλυπος; ὦφειλεν ἄρ' ἂν γέ νὰ τῷ ἀποκριθῆ εὐαρεστοῦσα τὴν παραφροσύνην του, ἢ μᾶλλον νὰ ἀναχωρήσῃ ὡς ὑπεγύρουεν αὐτῇ ἢ τε φρόνησις καὶ ἢ εὐπρέπεια; Ἡ Μαρκέλλα ἐδίσταζεν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἦτο ἤδη πλησίον της.

— Κάθεσαι ἔς αὐτὸ ἐδῶ τὸ τμήμα; ἠρώτησε βλέπων αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτεῖ.

Ἡ Μαρκέλλα κατένευσε.

— Νὰ σου ἴπῳ, δὲν ἄκουσες καμμιά φορὰ νὰ γίνῃ λόγος γιὰ ἓνα κοριτσάκι χαμένο, ποῦ ἡ μητέρα του ἐπέθανε μέσα ἔς αὐτὸν ἐδῶ τὸν κῆπον;

— Ἐπάνω ἔς αὐτὸ τὸ θρανίον, εἶπεν ἡ κοραεὶς δεικνύουσα τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον τόπον.

— Αὐτοῦ δά!... εἶπεν ὁ Σίμων στρεφόμενος... Παρετήρησε τὸ θρανίον, ἔπειτα τὴν νεάνιδα καὶ ἐξηκολούθησε δειλῶς πῶς...

— Τὸ ἔλεγαν Μαρκέλλα... Τὸ γνωρίζεις;

Ἡ Μαρκέλλα ὑπεχώρησεν αὐτοματῶς μέχρι τῆς κιγκλιδατῆς θύρας καὶ ἔσφιξεν ἐν βλέμματι πρὸς τὰ ἔξω, διότι ἐφοβείτο οὐδὲ αὐτὴ γινώσκουσα τί ἐφοβείτο. Ἰδοῦσα λοιπὸν τὸν φύλακα ἰστάμενον ἐκεῖ που καὶ χρεῖας τυχεύσης δυνάμενον νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν της, ἰδοῦσα τὴν ὁδὸν Λαφαγίτου μεστὴν ἀνθρώπων, ὡς συνήθως, καὶ θεωροῦσά τινος ἐνεκα τῶν διερχομένων ἀμαξῶν, ἀνεθάρρησε καὶ εἶπε διὰ τῆς γλυκειᾶς φωνῆς της:

— Μαρκέλλα Μονφόρτ, ἐγὼ εἶμαι!

Ὁ Σίμων παρατηρεῖ αὐτὴν, ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας του, θέλει νὰ λαλήσῃ, ἀλλὰ πίπτει ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ θρανίου, χέων πύρινα δάκρυα καὶ ψελλίζων λόγους, οὓς ἡ νεάνις οὔτε νὰ ἀκούσῃ ἠδύνατο οὔτε νὰ νοήσῃ. Καταληφθεῖσα δὲ ὑπὸ τρόμου ἐξῆλθε τοῦ κήπου διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Ἀλλ' ἐκεῖνος ὤρμησε κατόπι τῆς.

Ἐνεκα τοῦ αἰφνιδίου τούτου φόβου της, ἐλησμόνησε τὸ γάλα ὅπερ εἶχεν ἐξέλθῃ νὰ ἀγοράσῃ, καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου πλέον ἐφρόντισεν ἢ πῶς

νά επανέλθη ὅσον τάχιστα εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐν ᾧ δὲ εἰσήρχετο βιαίως, προσέκρουσε πρὸς νεανίαν τινὰ ὑψηλόν, ὅστις τὴν ἐκράτησε διὰ τῆς χειρὸς του, διότι μικροῦ δεῖν ὀλισθήσασα κατέπεσε.

— Μαρκελλίτσα μου! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥοβέρτος Βρεῶ ἀναγνωρίσας αὐτήν, τέλος πάντων σ' εὐρήκαμεν! Τί βία εἶν' αὐτή;

— Ἔλα, ἔλα, γλήγορα, εἶπεν ἡ Μαρκέλλα, μὲ κυνηγᾷ ἓνας ἄνθρωπος καὶ δὲν τον γνωρίζω ποῖός εἶνε.

Καὶ παρέσυρε τὸν Ῥοβέρτον πρὸς τὴν κλίμακα, καὶ σπεύδοντες ἀνέβησαν τοὺς τέσσαρας ὄρφους τῆς κυρᾶ Ζαλίνης; ὅτε δὲ ἦλθον πρὸ τῆς θύρας, περιέστρεψεν ἡ Μαρκέλλα τὸ κλειδίον καὶ εἰσῆλθον κατεσπευσμένως. Ἄλλὰ πρὶν ἢ λάβωσι καιρὸν νὰ ἀρθρώσωσι μίαν κἄν λέξιν, ἐκρούσθη ἡ θύρα ἔξωθεν βιαίως.

— Μὴν ἀνοίξης, εἶπεν ἡ Μαρκέλλα πρὸς τὸν Ῥοβέρτον.

— Ἄφησε καὶ εἰξέυρω ἐγὼ πῶς νὰ ἴμιλῶ, εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος μετ' ἀσφαλείας, καὶ ἀνοίγει τὴν θύραν.

Ὁ Σίμων ἴστατο ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας πεπλανημένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, τὰς χεῖρας τρεμούσας, καταβάλλων μεγίστην δύναμιν ἕνα συκρατήσῃ ἑαυτὸν, ἀλλὰ μάτην.

— Ἡ Μαρκέλλα Μονφὸρτ ποῦ εἶνε τὴν; ἠρώτησεν ἀπειλητικῶς.

— Ἐδῶ εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοβέρτος; τί τὴν θέλετε;

— Εἶνε κόρη μου, εἶπεν ὁ δύσμοιρος πατήρ.

Αἱ ἐκατέρωθεν ἐπεξηγήσεις ἐγένοντο μακραί, διότι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδὲν πρᾶγμα εἶνε βραχὺ καὶ σύντομον, ἐξαιρουμένων μόνων τῶν αἰωνιδίων ανατόων. Ἄλλὰ πρὶν ἤδη αἱ ἐπεξηγήσεις λήξωσιν, ἡ Μαρκέλλα εἶχεν ἤδη εἰσδύσῃ ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τοῦ πατρὸς τῆς στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου του, καὶ ἐρωτῶσα ἑαυτήν, πῶς συνέβη καὶ δὲν ἀντήλλαξαν κατὰ τὴν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὀμοιοῖας συνάντησίν των, ἓνα κἄν λόγον, ὅστις θὰ ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτοὺς παρευθὺς τὴν ἀλήθειαν.

— Καὶ δὲν εἰξέυρετε, ἔλεγεν ἡ Μαρκέλλα πρὸς τὸν πατέρα τῆς, δὲν εἰξέυρετε, πατέρα, πόσον σας ἐλυπήθηκα ἐκείνην τὴν ἡμέραν! Ἔτσι μοῦ ἦλθε νὰ σας ἐρωτήσω τί εἶχατε! καὶ ἔπειτα πάλιν ἐκρατήθηκα.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ ὁ Ῥοβέρτος ἄμ' ἀκούσας τοὺς πρώτους μεταξύ πατρὸς καὶ κόρης λόγους, ὑπεξέφυγεν ἕνα ἀναγγεῖλη, ὡς ἔλεγεν ἔπειτα, τὴν καλὴν εἰδήσιν εἰς τὸν ἰατρόν. Ἀληθῶς ὅμως ἔφυγε, διότι ἠσθάνετο πολλὴν λύπην, καὶ δὲν ἠδύνατο οὔτε νὰ νοήσῃ διατί ἦτο περίλυπος, οὔτε νὰ το ἀποδείξῃ ἐνώπιον τῶν δύο εὐδαιμονεστάτων ὄντων.

Καὶ δὲν εἶνε τερατώδες ὡς πρὸς αὐτόν, τὸ νὰ

αἰσθάνηται τοσαύτην λύπην, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἡ μικρὰ του φίλη ἐπανεῦρισκε τὴν καθ' αὐτὸ οἰκογένειάν τῆς; Καὶ τί ἄλλο ἦλθεν αὐτὸς σήμερον νὰ πράξῃ, εἰμὴ νὰ ἀναζητήσῃ τὴν Μαρκέλλαν ἕνα τὴν ἀποδώσῃ πρὸς τὸν πατέρα τῆς; Τί ἄλλο λοιπὸν περισσώτερον ἤθελε; Πόσον ἀλόκοτος καὶ ἀσταθῆς ἡ καρδιά, ἣτις ἔπασχε τοσοῦτον δεινῶς βλέπουσα πραγματοποιμένην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς;

Μάτην ὁ Ῥοβέρτος προσεπάθει νὰ καταπραύνη τὴν τετραγαμμένην καρδίαν, μάτην! ἡ καρδιά του « δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια! » ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τοῦ ἰατροῦ, ὃν ὅμως δὲν εὔρεν οἶκοι, καὶ ἀφῆκε σημείωσιν περὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τῶν ἐρευνῶν του καὶ ἐπανῆλθεν οἰκαδε περίλυπος καὶ σύννους ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε.

— Πόσον εὐχαριστήθην, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοβέρτον ὁ Ἰούλιος ἅμα μαθὼν παρ' αὐτοῦ ὅτι ἡ Μαρκέλλα ἀνεῦρε τὸν πατέρα τῆς, τὸ καίμενο τὸ κορίτσι ἦτο πραγματικῶς ἀξιολύπητον. . .

— Καὶ τάχα δὲν θὰ ἐζῶσε καλὰ μαζί μας; ὑπέλαβεν ὁ Ῥοβέρτος ὀλίγον τι δυσηρεστημένος. Διατί τάχα θὰ ἦτο ἀξιολύπητος ἀφ' οὗ ἡμεῖς εἴμεθα ἐδῶ; Βέβαια ὁ πατέρας δὲν θὰ ἦτο ἐναντίος ἂν τὴν ἐβλεπεν εἰς τὸ σπίτι μας! Ἡ Τριανταφυλλιά ἐδῶ θὰ ἐπερνοῦσε τὴν ζωὴν τῆς καὶ ὁ πατέρας θὰ εἶχε τὴν καλλιτέραν περιποίησιν καὶ ἀπὸ τῆς δύο. . .

Ὁ Ἰούλιος ἀπέβλεψε πονηρῶς πῶς πρὸς τὸν πατέρα του. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν νεανικῶν παιγνιδίων των, ὅτε ἐπεκράτει ἡ χαρὰ ἐν τῇ δεινοπαθούτῃ σήμερον ταύτῃ οἰκογενεῖᾳ, ὁ Ἰούλιος ἀπεκάλει τὸν ἀδελφόν του «νοικοκυραδίτσα» ἕνεκα τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ δεξιοτήτος περὶ τὰ οἰκιακά. Καὶ ἤδη δὲ ἀσμένως θὰ ἐπανελάμβανε τὴν ἀστειότητα ταύτην, ἀλλὰ πολὺ φρονίμως ἔκρινεν ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ σιωπήσῃ ἀνέβαλε λοιπὸν τὰς σκέψεις του εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν εὐθετωτέρα.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ Μαρκέλλα καὶ ὁ πατήρ τῆς ἦλθον εἰς τοῦ ἰατροῦ. Ὁ Σίμων δὲν ἦτο πλέον ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τῆς προτεραιίας. Τὸ ἦθος τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῆς ὀργῆς τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἀποτετυπωμένον, εἶχε διαδεχθῆ βαθεῖα ἠρεμία, ποιά τις ἐσωτερικὴ ἀκτινοβολήσις, ποιούσα ἐπαισθητὴν καὶ ἱκανῶς παράδοξον ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐξωτερικόν του.

Καὶ ναὶ μὲν δύναται τις νὰ μεταβάλῃ χαρὰ κτῆρα ἐν ἀκαρεῖ, βοηθούμενος ὑπὸ αἰσίων περιστάσεων, ἀλλ' οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ μεταρρυθμίσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν φυσιογνωμίαν τῶν ἐνδυμάτων του, τὴν κίνησιν τῶν χειρῶν του, τὸν τρόπον τοῦ φορεῖν τὸν πῖλον. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκτινοβολοῦσι, τὸ στόμα μειδιᾷ, ἀλλ' ἐν ὅμως ὁ κτήτωρ τῶν ὀφθαλμῶν τούτων καὶ τοῦ στόματος ἦτο ἐπὶ πολὺν χρόνον κατη-

φής και περίλυπος, αὐτὰ ταῦτα τὰ ἐνδύματα διαμαρτύρονται, ὁ πῖλος σκυθρωπάζει, αἱ χεῖρες ἔχουσι κινήσεις βεβήκας, αἵτινες ἀποτρέπουσι καὶ ἀποδιώκουσι τοὺς ὑπὸ τῆς γλυκύτητος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ μειδιάματος προσελκυομένους.

Ὁ Σίμων προσεπάθει πάτη δυνάμει νὰ φανῆ ἀξιαγάπητος καὶ ὅπως δῆποτε τὸ κατῶρθον· ἀλλὰ τὸ ὄλον του ἐφάνετο προδήλως ἀντιτεῖνον πρὸς τὴν προσπάθειάν ταύτην. Ὅθεν μετὰ τοὺς πρώτους λόγους ὁ ἰατρός ἀπετάθη πρὸς τὴν Μαρκέλλαν, ἣτις ἀείποτε εὐηρεστεῖτο συνδιαλεγομένη μετ' αὐτοῦ. Ἐξεπλάγη δὲ ἰδὼν μεγάλην μεταβολὴν ἐν τῇ νεανιδί, μεταβολὴν, ἣν οὐδόπως εἶχε ποτε προῖδῃ καὶ ἣτις οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῶν δοκιμασιῶν αἷς εἶχεν ἤδη ὑποστῆ. Ἐλάλει δὴλόν ὅτι συντομώτερον, ἐστάθμισε μᾶλλον τοὺς λόγους πρὶν προσφέρει αὐτοῦς, καὶ εἶχεν ἐν τῷ ὄλῳ αὐτῆς ἦθος τι ἀπότομον καὶ συγκεκραμένον πως μετὰ πικρίας.

— Τώρα εἶσαι εὐτυχής, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ ἰατρός. Μετὰ τόσα βάσανα σοῦ ἔπρεπεν ἡ παρούσα εὐτυχία. Εἶσαι καλὸ κορίτσι, τέκνον μου, καὶ μετὰ χαρᾶς τὸ ἀνομολογῶ καὶ ἐνώπιον τοῦ πατρός σου. Κατὰ τὸ μικρὸν διάστημα τῆς ἀσθενείας τῆς μακαρίτιδος κυρίας Ἐρμίνης ἡ κόρη σας, κύριε, ἀπέδειξεν ὀξύνοιαν καὶ γενναϊότητα πολὺ ἀνωτέραν τῆς ἡλικίας της.

Ὁ Σίμων ἀκούσας ταῦτα, ἀπέβλεψε μετ' εὐαρεσκείας καὶ ὑπερηφάνως πρὸς τὴν δικαίως ἐπαινουμένην κόρην του. Ἠυφραίνεται ἀκούων ἐπαινούμενον τὸ τέκνον του καὶ τοι, ἀληθῶς εἶπειν, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον συνέτεινεν αὐτὸς εἰς τὴν καλὴν ἀγωγὴν της.

— Καὶ ἀνὰ ἔχωμε καλὸ ρώτημα, τί μελετᾶτε τώρα νὰ κάμετε; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Νὰ νοικιάσωμεν ἓνα σπιτάκι, ἀπεκρίθη ἡ νεῆνις παρατηροῦσα τὸν πατέρα της, καὶ νὰ ζήσωμε «σὰ θέλει ὁ Θεός.» Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἡ μικρούλα νοικοκυραδίτσα... Τί εὐτυχισμένα πού θὰ ζοῦμε μαζί οἱ δύο μας.

Τὸ μᾶς ἐκεῖνο ἀνεκλάλητον χαρὰν ἐνεποίει εἰς τὴν Μαρκέλλαν, ἣτις καὶ το ἐπανελάμβανε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν. Αἰσθανθεῖσα ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τὴν ἐρημίαν ἐπιβαρύνουσαν τὴν ζῶν τῆς, μυριάκις διανοηθεῖσα ὅτι οὐδέποτε ἔμελλε νὰ ἀζιωθῆ νὰ εἶπῃ καὶ αὐτὴ «τὸ σπίτι μου», κατηνυφραίνεται νῦν, διότι ἡδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ λέγῃ «τὸ σπίτι μας».

Ὁ ἰατρός μειδιάσας ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, διότι εἶχεν ἰδῆ ἰκανὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων, οἷος ἦτο ὁ Μονφόρτ· ὥστε ἦτο βεβαιότατος ὅτι ὁ χαρακτήρ του οὔτε συμβιβαστικὸς ἦτο οὔτε τακτικὸς, καὶ διενόηθη ὅτι ἡ Μαρκέλλα, παρὰ τὴν φαινομένην εὐδαιμονίαν, εἶχε πολλὰ ἀκόμη νὰ τραβῆξῃ.

— Ἐπήγατε εἰς τοὺς Βρεῶ; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Ἀκόμη, ἀπεκρίθη ἡ Μαρκέλλα. Ἀλλὰ τώρα σὲ λιγάκι θὰ πάμε, ἔ πατέρα;

Ἐλεγε «πατέρα» καὶ ἡ λέξις αὕτη ἤχει μεταξύ τῶν λευκῶν ὀδόντων της ὡς ἡ μελωδικωτάτη μουσική.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ Μονφόρτ, περιστρέφον τὸν πῖλόν του μεταξύ τῶν δακτύλων ὡς ἄνθρωπος βιαζόμενος.

Ἀληθῶς εἶπειν αἱ ἐπισκέψεις αὐταὶ σφόδρα τὸν ἠνώχλουν, καὶ ἀσμένως θὰ ἔβλεπεν αὐτὸν ἀπαλλασσόμενον τοῦ βάρους τουτοῦ. Ὁ ἰατρός νοήσας τοῦτο ἀπέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐλευθερίαν μετὰ τινων εὐμενῶν φράσεων. Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ δὲ τῆς θύρας ὁ Μονφόρτ ἐστράφη καὶ σφίγγας δυνατὰ — μικροῦ δεῖν τὴν συνέτριψε — τὴν χεῖρα τοῦ γηραιοῦ ἰατροῦ, εἶπε πρὸς αὐτὸν μετ' ἤθους ἀγριωποῦ.

— Εἶθε ἐξαίρετος ἄνθρωπος!

Ἡ δὲ Μαρκέλλα ἀπέβλεψε πρὸς τὸν γηραιὸν φίλον της, ὅστις ἀπεδέξατο τὴν φράσιν τοῦ πατρός καὶ τὸ βλέμμα τῆς κόρης καὶ διετήρησεν ἀμφοτέρω ἐν τῇ καρδίᾳ του ὡς διατηρεῖ τις ὅτι ἔχει πολυτιμώτατον.

Ὅτε δὲ ἦσαν ἤδη ἐν τῇ ὁδῷ, ἡ κόρη εἶπε πρὸς τὸν πατέρα της:

— Πάμε ἔς τοὺς Βρεῶ;

Ἐκεῖνος δ' ἔνευσε καταφατικῶς καὶ τὴν ἠκολούθησεν εὐπειθῶς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος συνηθισμένος εἰς τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον βίον ἀνθρώπου, ὅστις ζήσας ἀείποτε μόνος, περὶ οὐδενὸς μεριμνᾷ, ἠσθάνετο ἄφατον ἠδονὴν ἀφίαν νὰ τον ὀδηγῆ τὸ τέκνον του. Μετ' οὐ πολὺ ἤλθον πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Βρεῶ καὶ ἡ Μαρκέλλα ἐσήμανε τὸν κώδωνα τῆς θύρας, καταστέλλουσα στεναγμῶν διότι ἡ παρακειμένη οἰκία τῆς μακαρίτιδος Ἐρμίνης, κατακλειστος μετὰ τῶν δενδροστοιχιῶν της ἐφ' ὧν ἐφύετο ἡδὴ γλόση, ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν παράδεισος κλειστός διὰ παντός.

Ἡ μαγειρίσσα ἐλθοῦσα ἀνέφξε τὴν θύραν, ἰδοῦσα δὲ τὴν Μαρκέλλαν ἐδίστασε καὶ αὐτὴ ὁ ποῖόν τι πρόσωπον ὤφειλε νὰ δείξῃ. Ἀλλ' ἡ Μαρκέλλα δὲν ἐτήρει ἐν τῇ ψυχῇ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ψυχρότητα, ὡς ὑπέθετεν ἡ μαγειρίσσα, τὴν προσηγόρευσε μάλιστα μειδιῶσα· διότι πᾶς ὁ ἐνθυμίζων αὐτὴν τὰς παιδρὰς ἡμέρας τοῦ βίου της ἦτο σφόδρα εὐπρόσδεκτος.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν 4,000,000 τετραγωνικῶν μέτρων, ἧτοι 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἔξ ὧν αἱ μὲν οἰκίαι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξύ αὐτῶν κείμενα οἰκόπεδα κατέχουσιν ἔκτασιν 2,576,485 τ. μ. περίπου, αἱ ὁδοὶ 615,995 τ. μ., αἱ ἐν τῇ πόλει πλατεῖαι 113,520 μέτρα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀποτελεῖ ἡ περριοχὴ αὐτῆς, τουτέστιν Ἀνακτορικὸς κῆπος, Ζάππειον μέγαρον, Ἀκρόπολις κτλ.